Dato: 12.10.2026

# Budsjettnotat til Justiskomiteen fra Norsk Tjenestemannslag

Norsk Tjenestemannslag (NTL) organiserer ansatte i statlig sektor herunder virksomheter underlagt departementet og departementene for øvrig. NTL organiserer også i statlige foretak og andre virksomheter som mottar statlig finansiering.

## KAP. 410 DOMSTOLENE

### Forslaget om å fjerne kravet til minimumsbemanning ved rettsstedene vekker stor bekymring

Bakgrunnen for bestemmelsen må ses i sammenheng med domstolreformen som ble vedtatt av Stortinget i 2020 og gjennomført i 2021. Reformen utløste et betydelig engasjement over hele landet. Ansatte, tillitsvalgte, advokater, kommuner, fylkespolitikere og stortingspolitikere deltok i debatten, og mange lokalsamfunn uttrykte sterk bekymring for at sammenslåinger av domstoler over tid ville føre til svekket lokal tilstedeværelse og gradvis nedbygging av rettsstedene.

For å sikre et politisk flertall ble det etablert ordninger som skulle ivareta både behovet for større fagmiljøer og hensynet til lokal tilgjengelighet. Kravet til minimumsbemanning var en viktig del av denne balansen. Hensikten var å sikre at rettsstedene fortsatt skulle være reelle arbeidsplasser med fagmiljøer og domstolaktivitet, og ikke bare bestå som formelle rettssteder uten fast bemanning.

Mange lokalpolitikere aksepterte reformen nettopp fordi det ble gitt garantier om fortsatt aktivitet ved rettsstedene. For ansatte og lokalsamfunn representerte minimumsbemanningen en viktig trygghet for at reformen ikke gradvis skulle føre til sentralisering av arbeidsplasser og kompetanse.

Det er også viktig å understreke at spørsmålene knyttet til domstolstruktur og lokal tilstedeværelse ikke tilhører en avsluttet politisk debatt. Tvert imot har disse spørsmålene vært gjenstand for omfattende politisk behandling også i årene etter reformen. Etter regjeringsskiftet ble det gjennomført en ny prosess om domstolstrukturen, og Stortinget vedtok endringer som trådte i kraft i 2025. Debatten om lokale domstoler og rettssteder har derfor vært levende helt frem til i dag.

Når regjeringen nå foreslår å fjerne kravet til minimumsbemanning, skaper det usikkerhet om hvorvidt de forutsetningene som lå til grunn for reformen og de senere politiske avklaringene fortsatt skal gjelde. Selv om rettsstedene formelt videreføres, kan en slik endring gjøre det enklere over tid å flytte stillinger og oppgaver bort fra mindre rettssteder.

Minimumsbemanningen handler derfor om langt mer enn antall ansatte. Den handler om tilgang til domstoler i hele landet, bevaring av lokale fagmiljøer, arbeidsplasser og tilliten til at staten står ved de kompromissene og garantiene som har ligget til grunn for de politiske beslutningene om domstolstrukturen.

Dersom minimumsbemanningen fjernes allerede få år etter at reformen ble vedtatt, og kort tid etter at Stortinget igjen behandlet spørsmål om domstolstruktur og rettssteder, vil mange med rette kunne stille spørsmål ved verdien av de garantiene som ble gitt til ansatte, lokalsamfunn og politikere for å sikre oppslutning om reformen.

**Domstolene må ses som en del av hele strafferettskjeden**

Vi registrerer at politiet, PST og kriminalomsorgen styrkes i budsjettforslaget. Mange av disse satsingene er nødvendige og viktige. Samtidig er det avgjørende at domstolene styrkes i takt med de økte forventningene som stilles til sektoren.

Økt kapasitet i politiet vil føre til flere etterforskede saker og flere saker som skal behandles av domstolene. Dersom domstolene ikke tilføres tilstrekkelige ressurser, risikerer man at flaskehalsen flyttes fra ett ledd i strafferettskjeden til et annet. Dette gagner verken rettssikkerheten, fornærmede, tiltalte eller samfunnet for øvrig.

Vi ser allerede en økning i saksmengden flere steder i landet, samtidig som mange domstoler opplever et betydelig arbeidspress. Budsjettet gir få signaler om styrking av den faktiske kapasiteten gjennom flere ansatte.

Samtidig forventes domstolene å håndtere økt digitalisering, nye teknologiske løsninger og stadig mer komplekse arbeidsprosesser. Det er positivt at det investeres i teknologi, men digitalisering alene skaper ikke kapasitet. Domstolenes evne til å levere hviler også på saksbehandlere, administrativt ansatte og øvrige fagressurser som sikrer at sakene flyter effektivt gjennom systemet.

Domstolene må ses på som en integrert del av strafferettskjeden når ressursene fordeles. Skal politiet etterforske flere saker og kriminalomsorgen håndtere flere domfelte, må domstolene ha kapasitet til å fylle sin rolle mellom disse leddene.

**KAP. 440 POLITIET**

**Generelle betraktninger**

Årets Statsbudsjett fremstår relativt nøytralt for Politiet, det innebærer slik vi ser det en svak økning i totalrammen målt mot i fjor på kr 732 millioner. Samtidig er det lagt inn et effektiviseringskrav på kr 135 millioner. Med unntak av midler til et betydelig digitaliseringsløft, er det lite friske penger, men bør være mer eller mindre tilstrekkelig til å videreføre dagens nivå. Politiet vil derimot få utfordringer med å både styrke beredskap og samfunnssikkerhet, øke oppklaringsprosenten i anmeldte saker, samtidig som man opprettholder befolkningens forventninger om synlig og tilgjengelig politi, med mindre regjeringen er tydelige på hva som skal prioriteres ned.

**Digitaliseringsløft**

Regjeringens hovedsatsning i politiet i år er langsiktig, helhetlig digitalisering. De forslår 500 millioner kroner til et digitaliseringsløft første år. Deretter gis det en investeringsfullmakt for å gjennomføre trinn I med 5,7 milliarder. Totalt skal det investeres 13 milliarder til programmet Helhetlig Digitalisering innen 2038.

NTL mener dette er svært positivt og helt nødvendig. Politiet har over tid bygget opp et stort digitalt etterslep. For å være i stand til å møte ny type kriminalitet som i stadig større grad flyttes over på digitale flater, organisert kriminalitet og ivareta sikker beredskap, er vi helt avhengige av moderne digitale verktøy. Ikke minst er effektive og hensiktsmessige saksbehandlingssystemer viktige innenfor sivile forvaltningsoppgaver for å styrke rettsikkerheten.

Skal denne satsningen lykkes i praksis, er vi imidlertid avhengige av forutsigbare og tilstrekkelig store bevilgninger over tid. I tillegg må det satses på IKT-kompetanse i etaten, opplæring og brukervennlighet. Vi er også tydelige på at det vil ta tid før et slikt digitaliseringsløft får effekt. Vi frykter at det vil bli utfordrende å opprettholde tilstrekkelig bemanning i alle funksjoner mens vi venter. Digitaliseringen må ikke gå på bekostning av andre prioriteringer.

**Trandum til Kriminalomsorgen**

Fra 1. januar 2027 er det planlagt at kriminalomsorgen overtar driftsansvaret for Trandum utlendingsinternat og familieenheten på Haraldvangen fra politiet. Overføringen vil berøre ca. 60 av NTLs medlemmer.

Forslaget til statsbudsjett for 2027 etterlater viktige spørsmål om finansiering og gjennomføring.

Totalt foreslås det flyttet 193,3 millioner kroner fra politiet til kriminalomsorgen i forbindelse med overføringen. 180,1 millioner legges inn i

kriminalomsorgens ordinære driftsramme, mens 13,2 millioner føres på en egen post for variable utgifter ved utlendingsinternatet. Dette er ikke nødvendigvis det samme som den samlede kostnaden ved å gjennomføre overføringen. Politiet skal fortsatt ivareta flere viktige oppgaver, og selve omstillingen kan medføre merkostnader. Selv om driftsansvaret flyttes, forsvinner ikke politiet fra Trandum. Politiet må fortsatt ivareta sentrale oppgaver knyttet til blant annet identitetsavklaring, returarbeid, uttransportering, utlendingssaker og nødvendige kontrolltiltak

Disse oppgavene skal fortsatt finansieres innenfor politiets budsjettrammer. Når betydelige midler samtidig flyttes ut av politiets budsjett, må det dokumenteres hvilke ressurser og årsverk som faktisk blir igjen for å ivareta oppgavene politiet fortsatt skal utføre på og i tilknytning til Trandum.

Det må også avklares hvordan de 180,1 millionene i kriminalomsorgens ordinære driftsramme sikres til drift og bemanning ved utlendingsinternatet. Budsjettforslaget viser formålet med overføringen, men gir ingen uttrykkelig garanti for at hele beløpet skjermes til dette.

Vi savner en samlet og tydelig oversikt over disse kostnadene og hvor de er budsjettert. Hvis etatene selv må dekke slike merkostnader innenfor sine ordinære budsjetter, kan konsekvensen være at penger som ellers skulle vært brukt til ordinær drift, bemanning og andre oppgaver, må brukes på gjennomføringen av overføringen.

Det er derfor ikke tilstrekkelig bare å vite at 193,3 millioner kroner flyttes mellom etatene. Regjeringen må dokumentere at både omstillingen og den videre driften er tilstrekkelig finansiert.

For våre folk i politiet handler dette også om forutsigbarhet for de ansatte og om at en organisatorisk beslutning ikke skal føre til skjulte innsparinger eller uforutsette belastninger på ordinær drift.

Vi er sterkt kritiske til å gjennomføre overføringen før finansiering, bemanning og ansvarsdeling er tilstrekkelig avklart. En budsjettoverføring alene dokumenterer ikke at omstillingen kan gjennomføres forsvarlig.

Hva blir den reelle totalkostnaden ved å overføre driften av Trandum fra politiet til kriminalomsorgen – hvor er alle kostnadene budsjettert, og hvem skal betale dersom regningen blir høyere enn det som hittil er synliggjort?

Dette må være kjent før overføringen gjennomføres 1. januar 2027. Hvis ikke, må overføringen utsettes.

## KAP. 451 DIREKTORATET FOR SAMFUNNSIKKERHET OG BEREDSKAP

### DSB må gis rammer som står i forhold til oppgavene

NTL anerkjenner regjeringens satsinger på samfunnssikkerhet og beredskap gjennom styrking av Senter for motstandskraft i nord, sikkerhetstiltak og Brann- og redningsskolen. Dette er viktige tiltak i en tid preget av økt usikkerhet og et mer sammensatt risiko- og trusselbilde.

Samtidig er vi bekymret for at DSB pålegges nye og utvidede oppgaver uten at direktoratets samlede driftsrammer styrkes tilsvarende. Regjeringen foreslår å tilføre nye midler til prioriterte tiltak, men reduserer samtidig DSBs driftsramme med 20 millioner kroner «til andre prioriterte formål».

For de ansatte oppleves dette som et kjent mønster: stadig flere oppgaver skal løses innenfor strammere rammer. Konsekvensen er økt arbeidspress, mindre handlingsrom og risiko for at viktige fagoppgaver må nedprioriteres.

### Beredskap bygges av mennesker

Samfunnssikkerhet og beredskap handler ikke bare om prosjekter, teknologi og materiell. Beredskap bygges og vedlikeholdes av ansatte med riktig kompetanse og kapasitet.

DSB har et bredt samfunnsoppdrag som omfatter blant annet forebygging, tilsyn, øvelser, analysearbeid, støtte til kommuner og statsforvaltere, drift av Nødnett, oppfølging av Sivilforsvaret og håndtering av nasjonale hendelser og kriser. I dagens sikkerhetspolitiske situasjon forventes det med rette mer av direktoratet enn tidligere.

Da er det uheldig at direktoratet samtidig må håndtere nye oppgaver og økte forventninger innenfor en redusert driftsramme.

### Fortsatt desentralisert struktur i Sivilforsvaret

NTL er overrasket over regjeringens forslag om halvering av antallet sivilforsvarsdistrikter. Særlig fordi våre tillitsvalgte ved flere anledninger har stilt konkrete spørsmål til DSBs ledelse om det forelå planer om sammenslåing av distrikter, og fått tydelige tilbakemeldinger om at det ikke ble arbeidet med slike planer.

Dette er dessverre ikke første gang vi opplever at intensjonene om tidlig involvering og reell medbestemmelse utfordres. NTL er skuffet over manglende involvering og medbestemmelse i forberedelsene til denne beslutningen. Tillittsreform var en gang regjeringens «viktigste prosjekt i offentlig sektor» - den tiden er dessverre forbi.

### Styrkeoppbyggingen av Sivilforsvaret må fullfinansieres

NTL støtter ambisjonen i Totalberedskapsmeldingen om å styrke Sivilforsvarets evne til å møte et mer krevende risiko- og trusselbilde gjennom å øke antallet tjenestepliktige fra 8 000 til 12 000. Samtidig vil vi understreke at denne styrkeoppbyggingen må følges opp med tilstrekkelige bevilgninger dersom målet skal kunne nås innenfor den planlagte tidsrammen og gi ønsket operativ effekt.

Tiltaket er beregnet til å kreve en varig årlig bevilgningsøkning på om lag 87 millioner kroner, i tillegg til nødvendige investeringer ved Sivilforsvarets kompetansesenter. Når det i 2026 kun ble bevilget 35 millioner kroner, innebærer dette at oppbyggingen ikke kan gjennomføres som planlagt. Dersom samme finansieringsnivå videreføres, vil styrkeoppbyggingen skje betydelig langsommere enn forutsatt.

Totalberedskapsmeldingen legger opp til at oppbyggingen skal gjennomføres over om lag åtte år. Med dagens finansieringsnivå vil det i praksis kunne ta omkring 16 år å nå måltallet på 12 000 tjenestepliktige. I den sikkerhetspolitiske situasjonen Norge står i, er dette ikke et tempo vi kan være bekjent av.

Styrkeoppbygging handler ikke bare om antall tjenestepliktige. Flere mannskaper innebærer økt behov for opplæring, administrasjon, personellforvaltning, øvelser, materiellhåndtering og beredskapsarbeid.

Dersom finansieringen ikke dekker de reelle kostnadene ved oppbyggingen, vil belastningen bli skjøvet over på de ansatte. Det er ikke bærekraftig å forvente at en betydelig styrking av Sivilforsvaret skal kunne gjennomføres innenfor eksisterende bemanning og rammer.

NTL mener derfor at styrkeoppbyggingen må følges av økte ressurser til faste ansatte i distriktene, ved kompetansesenteret og i øvrige deler av organisasjonen som skal planlegge, administrere og gjennomføre oppbyggingen.

En økning fra 8 000 til 12 000 tjenestepliktige vil også medføre et vesentlig økt behov for transport- og logistikkressurser.

Sivilforsvaret har allerede i dag utfordringer knyttet til transportkapasitet. Når personellstyrken økes, vil det operative transportbehovet kunne nærme seg en dobling. Uten nødvendige investeringer i kjøretøy, logistikk og transportressurser risikerer man at styrkeoppbyggingen ikke gir tilsvarende styrket operativ evne.

Vi etterlyser derfor en tydelig nasjonal målsetting for hvilken grad av egenmobilitet som forventes av avdelingene, og hvordan dette skal understøttes gjennom investeringer i kjøretøy, logistikk og førerkompetanse.

NTL mener videre at kompetanseutvikling må være en integrert del av styrkeoppbyggingen.

Ulike opplæringsløp og endringer i utdanningssystemet har ført til kompetanseforskjeller i mannskapsmassen. Når organisasjonen skal vokse betydelig, er det avgjørende at det samtidig investeres i øvingsvirksomhet og kompetanseheving.

Økt øvingsaktivitet vil bidra til å:

- styrke den operative evnen
- videreutvikle kompetansen i avdelingene
- utjevne kompetanseforskjeller mellom personellgrupper
- sikre mer ensartet kompetanse på tvers av distrikter og avdelinger
- øke beredskapen og utholdenheten ved langvarige hendelser og kriser

NTL forventer at regjeringen følger opp ambisjonene i Totalberedskapsmeldingen med en finansiering som gjør styrkeoppbyggingen mulig å gjennomføre som planlagt.

Det innebærer finansiering av:

- økt antall tjenestepliktige
- flere faste ansatte
- nødvendig opplærings- og øvingsvirksomhet
- transport- og logistikkressurser
- materiell og kjøretøy
- investeringer ved Sivilforsvarets kompetansesenter

Skal Sivilforsvaret styrkes i tråd med Stortingets ambisjoner, må hele styrkeoppbyggingen finansieres. Flere tjenestepliktige alene skaper ikke økt beredskap. Det er først når personell, ansatte, kompetanse, logistikk og materiell utvikles samtidig at styrkingen gir reell operativ effekt.

**Bekymring for finansiering av Nødnett**

NTL er også bekymret for usikkerheten rundt finansieringen av DSBs del av arbeidet med nytt nødnett. Nødnett er en av samfunnets viktigste beredskapsressurser, og prosjektet krever langsiktig planlegging og tilstrekkelig finansiering.

Når det ennå ikke er avklart om bevilgningene til det sentrale nødnettprosjektet også skal dekke DSBs kostnader, skaper dette usikkerhet for gjennomføring, ressursbruk og bemanning.

Samtidig økes brukerbetalingen knyttet til Nødnett. Det er viktig at økte kostnader ikke svekker DSBs mulighet til å ivareta sine øvrige beredskapsoppgaver.

NTL ber Stortinget sikre at DSB tilføres tilstrekkelige driftsmidler til å ivareta både eksisterende og nye oppgaver.

Vi mener at:

- nye beredskapsoppgaver må fullfinansieres
- omprioriteringskuttet på 20 millioner kroner bør reverseres
- finansieringen av DSBs rolle i nytt nødnett må avklares og sikres
- DSB må ha tilstrekkelig bemanning og kompetanse for å møte de økte kravene til samfunnssikkerhet og beredskap

I en tid med skjerpet sikkerhetspolitisk situasjon og økende forventninger til samfunnets beredskap er det avgjørende at DSB gis økonomiske rammer som gjør direktoratet i stand til å løse sitt samfunnsoppdrag. Beredskap kan ikke styrkes gjennom nye oppgaver alene; den må også følges opp med tilstrekkelige ressurser til de ansatte som skal utføre arbeidet.

*Dersom komiteen har spørsmål eller ønsker mer informasjon, ber vi om at dere tar kontakt med forbundssekretær i NTL Kirsten Helene Teige, kht@ntl.no.*